

Σιούφας και Συνεργάτες
Δικηγορική Εταιρεία

Ν. 4855/2021: ΟΙ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΟΝ ΠΟΙΝΙΚΟ ΚΩΔΙΚΑ

Ν. 4855/2021: ΟΙ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΟΝ ΠΟΙΝΙΚΟ ΚΩΔΙΚΑ

Με την ψήφιση του **νόμου 4855/2021** ο νομοθέτης προχώρησε σε ριζικές αλλαγές στον Ποινικό Κώδικα και στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Συγκεκριμένα, έγινε μια προσπάθεια ανανέωσης κυρίως του πλαισίου ποινής σε κομβικές διατάξεις του Κώδικα, αλλά ταυτοχρόνως, και αλλαγής του πλαισίου πλήρωσης των όρων του αξιοποίνου. Κατευθυντήρια οδός του νομοθέτη, υπήρξαν συγκεκριμένα κοινωνικά περιστατικά, στο όριο του χάρτη της νομιμότητας αλλά και πέραν αυτού, τα οποία αντιμετωπίστηκαν με δυναμικό και αρνητικό τρόπο από το σύνολο της κοινωνίας.

Τα ζητήματα που απασχόλησαν την ελληνική κοινωνία το τελευταίο χρονικό διάστημα, είναι η αγριότητα των ανθρωποκτονιών και, ιδιαιτέρως αυτών, των οποίων θύματα υπήρξαν γυναίκες, η ενδοοικογενειακή βία, η διασπορά ψευδών ειδήσεων, οι περιβαλλοντικές καταστροφές, αλλά και εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας. Αυτοί είναι κύριοι άξονες, οι οποίοι αφορώντες άμεσα και πλατιά το κοινωνικό σύνολο, αποτελούν και τον πυρήνα της

τέλεσης αξιοποιώνων πράξεων, ιδιαιτέρως επαχθών, η μη ανοχή των οποίων αποτέλεσε και το έναυσμα για τις αλλαγές.

Οι σημαντικότερες αλλαγές στον Ποινικό Κώδικα είναι οι εξής:

- **Προβλέπεται ως μοναδική ποινή η ισόβια κάθειρξη** για τα αδικήματα των άρθρων 134 (εσχάτη προδοσία), 264 παρ. 1 περ. γ' (εμπρησμός, από τον οποίο προκλήθηκε θάνατος), 265 παρ. 1 περ. δ' (εμπρησμός σε δάση, από τον οποίο προκλήθηκε θάνατος), 299 παρ. 1 (ανθρωποκτονία με δόλο), 323Α παρ. 3 εδ. β' (εμπορία ανθρώπων που έχει ως αποτέλεσμα τον θάνατο), 336 παρ. 3 (βιασμός που έχει ως επακόλουθο τον θάνατο ή με θύμα ανήλικο), 340 (κατάχρηση ανικάνου προς αντίσταση σε γενετήσια πράξη και γενετήσια πράξη με ανηλικούς ή ενώπιόν τους που έχουν ως συνέπεια τον θάνατο του παθόντος), 351Α (γενετήσια πράξη με ανήλικο έναντι αμοιβής, που έχει ως αποτέλεσμα τον θάνατο του παθόντος), 380 παρ. 2 (ληστεία που τελέστηκε με ιδιαίτερη σκληρότητα ή από την οποία επήλθε θάνατος ή βαριά σωματική βλάβη), 385 παρ. 2 ΠΚ (εκβίαση που τελέστηκε με ιδιαίτερη σκληρότητα ή από την οποία επήλθε θάνατος ή βαριά σωματική βλάβη).
- **Προβλέπεται ρητά για πρώτη φορά η περίπτωση βιασμού σε βάρος ανηλίκου, με προβλεπόμενη ποινή την ισόβια κάθειρξη (βλ. 336 παρ. 3 ΠΚ).**
- **Η παραγραφή για τα εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας που τελούνται σε βάρος ανηλίκου θα αρχίζει ένα έτος μετά την ενηλικίωσή του, εφόσον η πράξη είναι πλημμέλημα και τρία έτη εφόσον είναι κακούργημα.** Με τον τρόπο αυτό, δίνεται η δυνατότητα, τα ανήλικα κατά το χρόνο τέλεσης της πράξης θύματα, να έχουν επαρκή χρόνο μετά την ενηλικίωσή τους να καταγγείλουν την πράξη και τον δράστη, ούτως ώστε οι πράξεις αυτές να μην μένουν ατιμώρητες (βλ. 113 παρ. 4 ΠΚ).
- **Η προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας, όταν τελείται στο χώρο εργασίας τιμωρείται πλέον μόνο με φυλάκιση μέχρι 3 έτη και διώκεται αυτεπάγγελτα (βλ. 337 παρ. 4ΠΚ), ενώ προηγουμένως αποτελούσε κατ' έγκληση διωκόμενο αδίκημα.** Επίσης, αυτεπάγγελτα πλέον διώκεται η προσβολή γενετήσιας αξιοπρέπειας σε βάρος ανηλίκου ηλικίας δώδεκα έως δεκαοκτώ ετών (βλ. 337 παρ. 1 ΠΚ). Με τον τρόπο αυτό, ο νομοθέτης προσπάθησε να καταστείλει φαινόμενα σεξουαλικής παρενόχλησης σε βάρος ανηλίκων αλλά και εργαζομένων, δίνοντας την δυνατότητα άμεσης παρέμβασης της πολιτείας δίχως να απαιτείται καταγγελία από το ίδιο το θύμα.

- **Αυστηροποιείται το πλαίσιο ποινής στην εμπορία ανθρώπων** και, ειδικότερα, η πράξη αυτή τιμωρείται με κάθειρξη τουλάχιστον 10 ετών, αν τελείται κατ' επάγγελμα, ή από υπάλληλο ο οποίος κατά την άσκηση της υπηρεσίας του ή επωφελούμενος από την ιδιότητά του αυτή διαπράττει ή συμμετέχει με οποιονδήποτε τρόπο στην πράξη, στην περίπτωση που η εν λόγω πράξη συνδέεται με την παράνομη είσοδο, παραμονή ή έξοδο του παθόντος από τη χώρα και στην περίπτωση που είχε ως αποτέλεσμα τη βαριά σωματική βλάβη του παθόντος. Επιπλέον, επιβάλλεται ισόβια κάθειρξη, αν η πράξη είχε ως αποτέλεσμα το θάνατο (βλ. 323Α παρ. 3 ΠΚ). Στόχος του νομοθέτη ήταν η προστασία ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, όπως ανηλίκων, πολιτών τρίτων χωρών, θυμάτων σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης, trafficking.
- Αυστηροποιείται η ποινή για το αδίκημα της πρόκλησης βαριάς σωματικής βλάβης και μάλιστα στην περίπτωση κατά την οποία ο δράστης επεδίωκε την πρόκλησή της τιμωρείται πλέον με κάθειρξη. **Επιπλέον, προστίθενται στην έννοια της βαριάς σωματικής βλάβης η αναπηρία και η μόνιμη παραμόρφωση (βλ. 310 παρ. 2 και 3 ΠΚ).**
- Αυστηροποιούνται οι ποινές που αφορούν φυσικές καταστροφές και, ειδικότερα, **το αδίκημα του εμπρησμού στην περίπτωση πρόκλησης θανάτου τιμωρείται πλέον με ποινή ισόβιας κάθειρξης σύμφωνα με την περίπτωση δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 264 ΠΚ, ενώ το αδίκημα εμπρησμού δάσους τιμωρείται ως κακούργημα σύμφωνα με το άρθρο 265 ΠΚ.** Επίσης, ορίζεται ότι για τη στοιχειοθέτηση των αδικημάτων της πρόκλησης πλημμύρας και έκρηξης αρκεί η δυνατότητα να προκύψει ο κίνδυνος για ξένο πράγμα ή για τον άνθρωπο (βλ. άρθρα 268, 270, 272 ΠΚ). Με τον τρόπο αυτό, έγινε μια προσπάθεια να αντιμετωπισθεί το δυστυχώς σύνηθες φαινόμενο των φυσικών καταστροφών, οι περισσότερες εκ των οποίων έχουν οικονομικά κίνητρα.
- **Με το άρθρο 398 ΠΚ επαναφέρεται και μάλιστα ως βαρύτατο πλημμέλημα το έγκλημα της αλιείας σε χωρικά ύδατα από αλλοδαπούς.** Με τη διάταξη αυτή, σκοπείται η προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος από την αλόγιστη και μη ελεγχόμενη αλιεία και, ως εκ τούτου, η προώθηση μέτρων αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής, η οποία επιδρά και στον τομέα της αλιείας.
- **Διευρύνεται η έννοια των πολιτικών προσώπων και του υπαλλήλου, όσον αφορά στα αδικήματα της δωροληψίας και δωροδοκίας και, ειδικότερα, στα πρόσωπα αυτά συμπεριλαμβάνονται πλέον ο Πρωθυπουργός, μέλος της Κυβέρνησης ή Υφυπουργός άλλου**

κράτους, καθώς και τα μέλη του κοινοβουλίου ή συμβουλίου τοπικής αυτοδιοίκησης άλλου κράτους (βλ. αρ. 159 και 159 Α ΠΚ).

- **Αναδιαμορφώνεται το άρθρο 191 ΠΚ ως προς την διασπορά ψευδών ειδήσεων και πλέον ορίζεται ότι, το αδίκημα αυτό αφορά και στον τομέα της δημόσιας υγείας, οι δε προβλεπόμενες ποινές (φυλάκιση και χρηματική ποινή) επιβάλλονται και στον πραγματικό ιδιοκτήτη ή εκδότη του μέσου.** Ειδικότερα, η εν λόγω διάταξη επανέρχεται στη μορφή που είχε πριν την ψήφιση του Ν. 4619/2019 και μάλιστα σε ακόμα πιο αυστηρή, αφού πλέον το αδίκημα αποτελεί έγκλημα αφηρημένης διακινδύνευσης και δεν είναι αναγκαίο να επέλθει όντως το αποτέλεσμα του φόβου ή της ανησυχίας, αλλά αρκεί η δυνατότητα των ειδήσεων να προκαλέσουν ανησυχία ή φόβο.
- **Αυστηροποιούνται οι τυπικές και ουσιαστικές προϋποθέσεις για την υφ' όρον απόλυση.** Συγκεκριμένα, σε περίπτωση πρόσκαιρης κάθειρξης για τα εγκλήματα του νόμου περί ναρκωτικών (σε διακεκριμένη μορφή), για εγκληματική οργάνωση, τρομοκρατικές πράξεις, εσχάτη προδοσία, ανθρωποκτονία, ληστεία, εμπρησμός, εμπρησμός σε δάση, εκβίαση, βιασμό ανηλίκου, εμπορία ανθρώπων, αρπαγή ανηλίκου και όλα τα κατά της γενετήσιας ελευθερίας εγκλήματα, υπάρχει πλέον η δυνατότητα για απόλυση υπό όρο, μόνο αν έχουν εκτιθεί με ευεργετικό υπολογισμό τα 4/5 της ποινής. Επιπλέον, για τα παραπάνω εγκλήματα, θα απαιτείται πραγματική παραμονή σε σωφρονιστικό κατάστημα, ίση με τα 3/5 της ποινής (πραγματική έκτιση της ποινής). Ακόμη, προβλέπεται ότι σε περίπτωση καταδίκης για τα παραπάνω εγκλήματα σε ποινή ισόβιου καθειρξεως, το κατώτατο όριο παραμονής στο σωφρονιστικό κατάστημα του καταδίκου αυξάνεται από 16 έτη σε 18 έτη (πραγματική έκτιση). Επίσης, προβλέπεται ότι στις περιπτώσεις των ανωτέρω κακουργημάτων δεν επιτρέπεται απόλυση υπό τον όρο της κατ' οίκον έκτισης της ποινής με ηλεκτρονική επιτήρηση.

Κωνσταντίνα Αφράτη

Δικηγόρος

Δ.Μ.Σ. Αστικού Δικαίου Ε.Κ.Π.Α.

Αθήνα

Νέου Φαλήρου 6^Α
Αγ. Ι. Ρέντη, 182 33
τηλ: +30 210 3673000
fax: +30 210 3673070
email: info@sioufaslaw.gr
website: www.sioufaslaw.gr

Θεσσαλονίκη

Νικηφόρου Ουρανού 3
Θεσσαλονίκη, 546 27
τηλ: +30 231 6005800
fax: +30 231 6005899

Πάτρα

Λεωφόρος Οθωνος-Αμαλίας 55
Πάτρα, 262 22
τηλ: +30 261 0226549
fax: +30 261 0242971

Ρουμανία

76 Splaiul Unirii, River Plaza Tower A 7th floor
Bucharest, District 4, P.C.040037
τηλ: +40 372 171778
fax: +40 372 171779
email: info@sioufaslaw.ro
website: www.sioufaslaw.ro

